

ส่วนที่ 1

บทนำ

.....

ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้น การวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ

การวางแผนจึงมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต และเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนคือ ความพยายามที่เป็นระบบเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคตเพื่อให้องค์กรบรรลุผลตามวัตถุประสงค์

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะการวางแผนเป็นการจัดโอกาสทางด้านการจัดการให้ผู้วางแผนมีสายตาวางไกล มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหาความต้องการของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

2. ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือและยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้มีการยอมรับแนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในองค์กรยุคปัจจุบัน

3. ทำให้การดำเนินการขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมาย เพราะการวางแผนเป็นงานที่จำเป็นเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์กร เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโตขึ้น

4. เป็นการลดความสูญเสียเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกัน เพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์กรที่ชัดเจนและยังเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์กรให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากยิ่งขึ้น และเป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน

5. ทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน เนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยหลักทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพขององค์กรที่ดำเนินอยู่

6. เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

7. เพื่อแสดงแนวทางการพัฒนาในช่วงเวลาห้าปีที่มีความสอดคล้องและสามารถสนองต่อการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ แนวทางและขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารอนุมัติในโครงการดังกล่าว แล้วแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามห้วงเวลาและขั้นตอนที่กำหนดต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วน ทันสมัย ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการให้ความเห็น ซึ่งข้อมูลที่ต้องจัดทำได้แก่ ข้อมูลประชากร อาชีพและรายได้ สุขภาพ การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

2. การรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น

ข้อมูลปัญหาสำคัญของท้องถิ่นจะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรรวบรวมปัญหาที่สำคัญไว้ โดยให้นำแผนชุมชน มาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการจัดลำดับความสำคัญรวม 5 เกณฑ์ ประกอบด้วย

- ก. ขนาดของกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์
- ข. ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหา
- ค. ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- ง. การยอมรับร่วมกันของชุมชน
- จ. ความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา/การดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน

เป็นการประเมินโดยวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีสถานภาพการพัฒนาอยู่จุดไหน” สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนดการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ โดยใช้เทคนิค SWOT analysis การพิจารณาถึงปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength-S) จุดอ่อน (Weak-W) และปัจจัยภายนอกได้แก่ โอกาส (Opportunity-O) และอุปสรรค (Threat-T) เป็นเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และการกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

1. การกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์ (vision) หมายถึง เป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอุดมคติซึ่งเป็น “จุดหมาย” ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า เพราะหากสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น แล้วจะส่งผลให้เกิดคุณค่าหรือค่านิยมบางประการที่ยึดถือ เช่น คุณภาพชีวิตของประชาชน การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน เป็นต้น วิสัยทัศน์เป็นผลรวมของการสรุปบทเรียนจากอดีต พิจารณาปัจจุบัน และมุ่งหวังถึงอนาคตข้างหน้า โดยที่การสรุปบทเรียนจากอดีตหมายถึงการพิจารณาว่าในอดีตที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อเด่น ข้อด้อยอะไรบ้าง โดยประเมินจากภาพรวมขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ที่รับผิดชอบดำเนินการควรจะต้องหาข้อมูลทั่วไป และปัญหาสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับจากขั้นตอนที่ผ่านมา นำเสนอที่ประชุม จากนั้นจึงตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันหาคำตอบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- หลักการหรือความเชื่อที่ท้องถิ่นยึดถือกันมาตั้งแต่อดีต
- ขอบข่าย/แนวทางการดำเนินงานในช่วงปัจจุบันและในอนาคตที่องค์กรจะ ดำเนินการ
- ความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการให้สำเร็จ

2. การกำหนดภารกิจหลัก หรือพันธกิจ (mission) ในการพัฒนาท้องถิ่น

ภารกิจหลัก เป็นข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ และปณิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ภารกิจหลักที่ดีมีลักษณะ ดังนี้

- 1) ต้องสอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่มีอยู่
- 2) ไม่ขัดแย้งต่อบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย
- 3) ต้องระบุถึงบทบาทหน้าที่ที่จำเป็นต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน และมีความเป็นไปได้ในปฏิบัติ
- 4) ต้องสะท้อนถึงคุณค่าหลักหรือขอบเขตกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษ
- 5) ต้องสนับสนุนและนำไปสู่ถึงการบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดได้

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดมุ่งหมายเพื่อการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง ขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล

จุดมุ่งหมายเพื่อการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืนที่ดีมีลักษณะ ดังนี้

- 1) ต้องระบุถึงขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่สนับสนุนและนำไปสู่ภารกิจหลัก และบรรลุวิสัยทัศน์ได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน
- 2) มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ โดยดำเนินการหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่ท้องถิ่นจะต้องทำแล้ว การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือทิศทางโดยรวมของท้องถิ่นเพื่อนำท้องถิ่นไปให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นไปอนาคต ซึ่งวัตถุประสงค์สามารถจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ 1. วัตถุประสงค์โดยรวมของท้องถิ่น และ 2. วัตถุประสงค์เฉพาะส่วน/เฉพาะเรื่อง

ในขั้นตอนของการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนานี้ การกำหนดวัตถุประสงค์จะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมของการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งอาจแบ่งขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ออกได้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการ (Need)

จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น การวิเคราะห์ปัญหา (Problem) จะทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมากขึ้น การวิเคราะห์ข้อจำกัด (Constraint) จะทำให้ประเมินได้ว่าขอบเขตของวัตถุประสงค์ควรเป็นไปสักเพียงใด การวิเคราะห์ศักยภาพ (Potential) เพื่อให้ทราบว่ามีความทรัพยากรหรือปัจจัยใดที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับประเด็นเพื่อการพัฒนาบ้าง ทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพที่มีอยู่นั้นได้ และจะช่วยให้เกิดความเข้าใจตรงกันในเรื่องพื้นฐานการพัฒนาที่มีอยู่ (Baseline) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานั้นด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การนำเอาปัญหาวิเคราะห์ (Problem Analysis)

จากขั้นตอนแรกจะนำเอาปัญหาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุและความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหรือประเด็นการพัฒนาทั้งนี้ก็เพราะในการกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา อาจมีจุดมุ่งหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาหนึ่งย่อมนำมาซึ่งการจัดการกับสาเหตุ นอกจากนี้การเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา ยังช่วยให้เราสามารถคาดเดาถึงผลกระทบที่ปัญหาหนึ่ง อาจจะมีต่ออีกปัญหาหนึ่งด้วย

ขั้นตอนที่ 3 ทบทวนนโยบายที่มีอยู่ตลอดจนกำหนดวัตถุประสงค์

ในขั้นตอนนี้ จะทบทวนนโยบายที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายการพัฒนา เนื่องจากนโยบายถูกกำหนดโดยผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นทิศทางการดำเนินงาน การทบทวนนโยบายจะทำให้วัตถุประสงค์สอดคล้องกับแนวคิดของผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา

การกำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นหมายถึง แนวคิดหรือวิธีการอันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร อันเป็นการตอบคำถามว่า “ท้องถิ่นจะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร”

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นกรอบชี้แนะหรือส่วนหัวกระบวนของชุดแผนงาน ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นเลือกที่จะปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งวัตถุประสงค์รวมและวัตถุประสงค์เฉพาะส่วน และเมื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์รวมแล้ว หมายความว่าย่อมบรรลุถึงภารกิจหลักที่ต้องการด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นมีความสำคัญในเชิงตรรกะ(Logical Linkage) ซึ่งกันและกันของกระบวนการขั้นตอนและระดับต่าง ๆ ของแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์

ภายใต้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดแนวทาง (หรืออาจเรียกว่า ยุทธศาสตร์ย่อย) เพื่อแสดงให้เห็นแนวทางการดำเนินการให้บรรลุยุทธศาสตร์นั้น

แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ จะต้องนำแนวทางทั้งหมดมาทำการบูรณาการเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน การบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นจะทำให้ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น

เป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนา ภายในเวลาที่กำหนด จึงมีความเฉพาะเจาะจงในผลที่คาดว่าจะได้รับในเชิงปริมาณตามช่วงเวลาต่าง ๆ ของกระบวนการดำเนินงาน

เป้าหมายที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. เวลา ควรระบุว่าการทำอะไรให้บรรลุผลเมื่อไหร่
2. ปริมาณ ที่ต้องการจะเกิดขึ้นในจำนวนเท่าไร
3. คุณภาพ เป็นสภาพที่พึงปรารถนา
4. สถานที่ เป็นการระบุถึงเขตพื้นที่ครอบคลุมที่ต้องการ
5. ความเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง
6. ควรเป็นไปได้ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง
7. กรณีที่มีเป้าหมายมากกว่าหนึ่งเป้าหมาย ควรจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนไว้เพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วน

ขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

เมื่อคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูล นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจะพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น จากนั้นผู้บริหารท้องถิ่นจะพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การวางแผนทุกครั้งจะต้องมีจุดหมายเพื่อให้องค์กรบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นงานขั้นแรกของการวางแผน ถ้าจุดมุ่งหมายที่กำหนดมีความชัดเจนก็จะช่วยให้การบริหารแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์
2. การวางแผนเกี่ยวข้องกับการใช้สติปัญญาเพื่อคิดวิธีการให้องค์กรบรรลุผล และเป็นการให้งานในฝ่ายต่าง ๆ มีการประสานงานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานที่ทำ ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่านับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดการประหยัดแก่องค์กร
3. การวางแผนช่วยลดความไม่แน่นอนในอนาคตลง เพราะการวางแผนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ในอนาคต การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นแล้วทำการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต และได้หาแนวทางพิจารณาป้องกันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
4. การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารได้กำหนดหน้าที่การควบคุมขึ้น เพราะการวางแผนและการควบคุมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการควบคู่และพึ่งพาอาศัยกัน กล่าวคือถ้าไม่มีการวางแผนก็ไม่สามารถมีการควบคุม จึงกล่าวได้ว่าแผนกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงานในหน้าที่การควบคุม
5. การวางแผนเป็นพื้นฐานด้านการตัดสินใจและเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ (นวัตกรรม) และความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากการจัดการวางแผนนั้นเป็นการระดมปัญญาของคณะผู้ทำงานด้านการวางแผนและผู้เกี่ยวข้องจึงทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ นำมาใช้ประโยชน์แก่องค์กร และยังเป็นการสร้างทัศนคติการมองอนาคต
6. ระบบการวางแผนที่ดีจะเป็นการบ่งชี้ให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานของผู้บริหาร และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นด้วย เพราะจะได้รู้อย่างชัดเจนว่าองค์กรคาดหวังอะไรนอกจากนั้น การวางแผนยังเป็นเครื่องมือฝึกและพัฒนาแรงจูงใจที่ดีสำหรับผู้บริหารในอนาคต
7. การวางแผนที่มีประสิทธิภาพทำให้องค์กรมีการแข่งขันกันมากกว่าองค์กรที่ไม่มีการวางแผนหรือมีการวางแผนที่ขาดประสิทธิภาพ เพราะการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบข่ายการทำงาน เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
8. การวางแผนได้สร้างความมั่นใจในเรื่องเอกภาพที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดวางไว้มุ่งไปที่จุดมุ่งหมายเดียวกันมีการจัดประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในงานแต่ละฝ่ายขององค์กร

บทที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล

.....

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้ง อาณาเขต เขตการปกครอง ประชากร การศึกษา สาธารณสุข ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

1. ที่ตั้ง/อาณาเขต ตำบลท่าหลวง ตั้งอยู่ห่างจากจากเมืองพิมาย (อำเภอ) ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 6.00 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดต่อแนวเขตหลายตำบล ดังนี้

ด้านทิศเหนือ	แนวเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลชีวาน
ด้านทิศใต้	แนวเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลรังนกใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลโบสถ์
ด้านทิศตะวันออก	แนวเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลดงใหญ่
ด้านทิศตะวันตก	แนวเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง

- เนื้อที่ มีพื้นที่ทั้งหมด 36,481.25 ไร่ (58.37 ตารางกิโลเมตร)

- ภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวงเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงมีแม่น้ำมูลไหลผ่านใจกลางของพื้นที่ของตำบล พื้นดินจึงมีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากการตกตะกอน และการทับถมของอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่ไหลมาตามลำน้ำมูลเป็นเวลาหลายร้อยปี สภาพเช่นนี้จึงเหมาะแก่การเกษตร และการประมง แต่ในขณะเดียวกันอิทธิพลของแม่น้ำมูลก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังพื้นที่เกษตรและที่อยู่อาศัยของประชาชนเป็นประจำ โดยเฉพาะในช่วงเดือน สิงหาคม - ตุลาคม ของทุกปี องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวงจึงได้แก้ไขโดยการก่อสร้างฝังกั้นลำน้ำมูล เพื่อป้องกันการไหลทะลักและการเอ่อล้นของน้ำในแม่น้ำมูลเข้าท่วมพื้นที่เกษตร และที่อยู่อาศัยราษฎร แม้จะยังไม่ตลอดระยะทาง แต่ก็สามารถป้องกันน้ำท่วมได้ระดับหนึ่ง

- (1) วัดท่าหลวง (เป็นวัดประจำตำบล)
- (2) วัดจารย์ตำรา
- (3) วัดโนนม่วง
- (4) วัดสนุ่น-จิวพัฒนา
- (5) สำนักสงฆ์ท่าหลวง

7. บริการพื้นฐานอื่นๆ

7.1 การคมนาคม มีเส้นทางคมนาคมหลัก 2 เส้นทาง คือ

- ถนนเลียบริมคลองชลประทาน สายพิมาย - ดงใหญ่ อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานชลประทานทุ่งสัมฤทธิ์ลักษณะเป็นถนนลาดยาง ผิวจราจรกว้างประมาณ 8 เมตร
- ถนนสายท่าหลวง - หนองปรือ ดำเนินการก่อสร้างโดยสำนักงาน รพช. จังหวัดนครราชสีมา (เดิม) ผิวจราจรอยู่ในสภาพทรุดโทรม กว้างประมาณ 6 เมตร

7.2 การโทรคมนาคม

- มีโทรศัพท์สาธารณะประจำหมู่บ้าน แห่ง และโทรศัพท์ส่วนบุคคล (โทรศัพท์บ้าน) จำนวน 100 สาย ไม่มีที่ทำการไปรษณีย์

7.3 บริการไฟฟ้า

- แม้จะมีการให้บริการไฟฟ้าครอบคลุมทั่ว 12 หมู่บ้าน แต่ก็ไม่ถึงทุกครัวเรือนซึ่งจะต้องมีการขยายโครงข่ายเขตบริการไฟฟ้าและไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะเพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมและทั่วถึงต่อไป

7.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญดังนี้

1. **ลำน้ำมูล** ไหลผ่านใจกลางพื้นที่ตำบลท่าหลวง จากทางทิศตะวันตก ไปทางทิศตะวันออก เป็นแหล่งน้ำสำคัญ ที่ใช้สำหรับผลิตน้ำประปา และการเกษตร
2. **ลำห้วยแก่ง** เป็นลำห้วยที่แยกตัวจากลำน้ำมูล เชื่อมลำน้ำเค็ม เป็นแหล่งน้ำสำคัญรองลงมาจากลำน้ำมูล
3. **คลองกระเพา** เป็นคลองส่งน้ำธรรมชาติ ระบายน้ำจากพื้นที่การเกษตรลงสู่แม่น้ำมูลเนื่องจากปัจจุบันมีสภาพตื้นเขิน จึงได้ทำการขุดลอกโดยสำนักงานชลประทาน และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง เพื่อให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก
4. **คลองสะแก** เป็นคลองธรรมชาติอีกแห่งหนึ่ง ที่ได้รับการขุดลอกโดยกรมชลประทานเพื่อประโยชน์ในการเกษตร

7.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

1. ฝายน้ำล้นบ้านตะคร้อ เป็นฝายหินทิ้งที่กั้นลำน้ำมูล บริเวณบ้านตะคร้อหมู่ที่ 7
 2. สระน้ำสาธารณะ บ้านโนนม่วง หมู่ที่ 4 จำนวน 2 สระ
 - แห่งที่ 1 ก่อสร้างโดยสำนักงาน รพช.
 - แห่งที่ 2 ก่อสร้างโดยกรมชลประทาน
 3. สระน้ำสาธารณะบ้านท่าหลวง หมู่ที่ 1 จำนวน 3 สระ
 4. สระน้ำสาธารณะหมู่ที่ 5
 5. สระน้ำสาธารณะหมู่ที่ 9
 6. ฝายหินทิ้งบ้านจารย์ตำราหมู่ที่ 5
- นอกจากนั้น ยังมีสระน้ำสาธารณะขนาดเล็กกระจายอยู่หมู่บ้านต่างๆ จำนวนหลายแห่ง

8. ข้อมูลอื่นๆ

8.1 **ทรัพยากรดิน** เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล พื้นดินจึงมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยอินทรีย์วัตถุต่างๆ สามารถปลูกพืชได้หลายชนิด โดยเฉพาะข้าวและพืชสวนต่างๆ

8.2 **แหล่งน้ำธรรมชาติ** โดยเฉพาะลำน้ำมูล เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ของตำบลเนื่องจากมีน้ำตลอดปี จึงเป็นแหล่งขยายพันธุ์ของ ปลา และสัตว์น้ำอื่นๆ ที่เป็นอาหารหลักของประชาชนในตำบลและยังสามารถให้น้ำในลำน้ำแม่น้ำมูลเพื่อการเกษตร และใช้สอยในครัวเรือน

8.3 มวลชลจัดตั้ง

- อาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน 120 คน

9. ด้านการเมือง การบริหาร

1. การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ

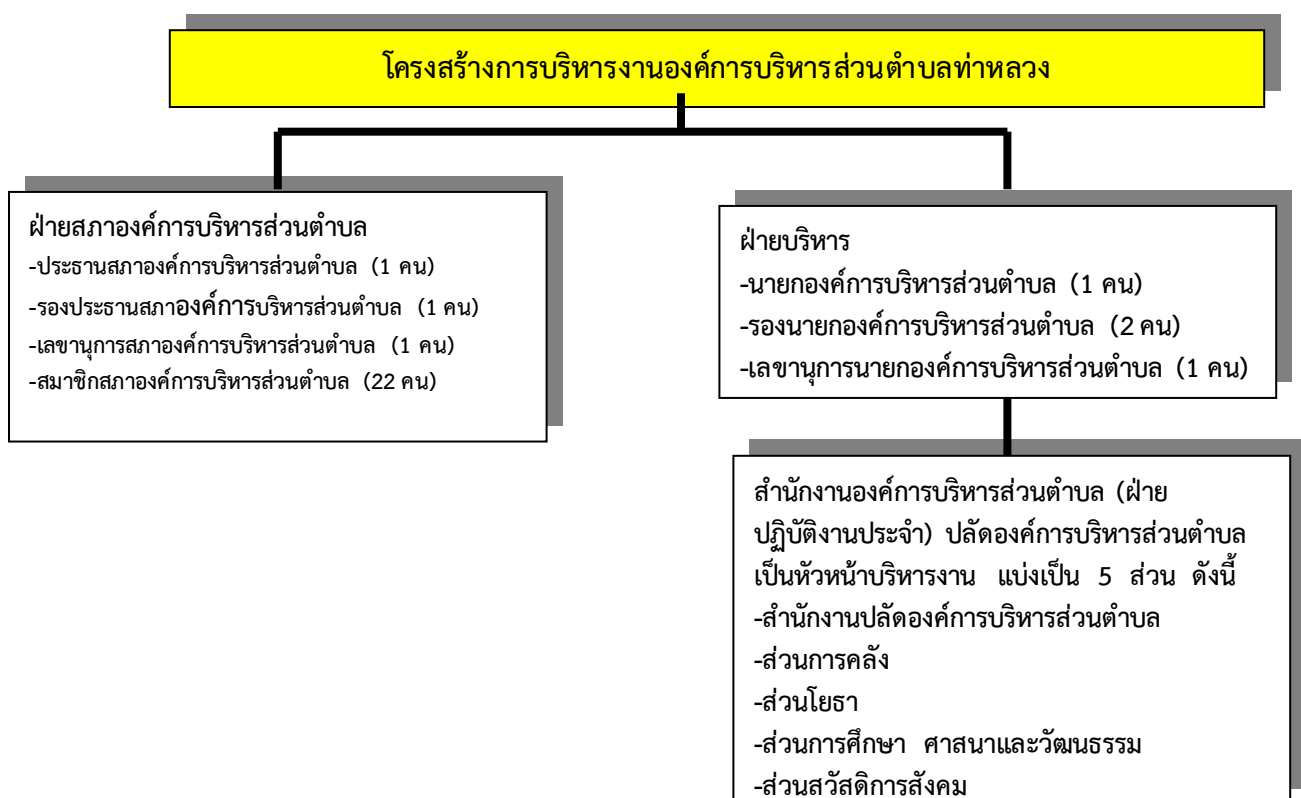
1.1 **ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายสภา** ประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง รวม 24 คน

1.2 **ฝ่ายบริหาร** ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกิน 2 คน เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของราชการ ประกอบด้วย

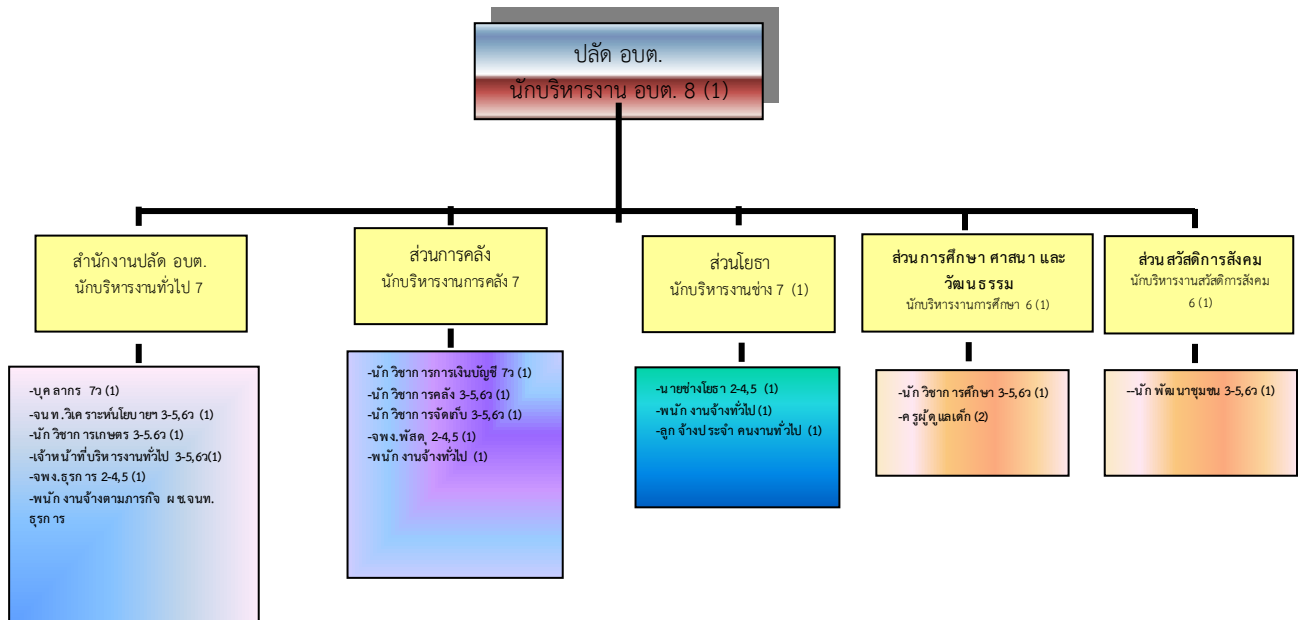
1. นายจิ่ง	สัตยาธิรัฐ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
2. นายสามารถ	ภูมิคำ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
3. นายอำนาจ	ชื่อตรง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. นายสุพจน์	ทองแท้	เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น ได้แก่ โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ

1. โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคคล

กรอบอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างประจำปี 2558

ศักยภาพในตำบล

ก. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหลวง มีบุคลากรในองค์กรจำนวน 20 คน

1. จำนวนพนักงานส่วนตำบล	จำนวน	20 คน
1.1 สำนักงานปลัด	จำนวน	5 คน
1.2 ส่วนการคลัง	จำนวน	5 คน
1.3 ส่วนโยธา	จำนวน	2 คน
1.4 ส่วนการศึกษาฯ	จำนวน	1 คน
1.5 ส่วนสวัสดิการสังคม	จำนวน	1 คน
2. ระดับการศึกษาของพนักงานส่วนตำบล		
- ปวช./ปวส /อนุปริญญาตรี.	จำนวน	5 คน
- ปริญญาตรี	จำนวน	8 คน
- ปริญญาโท	จำนวน	7 คน
3. พนักงานจ้างตามภารกิจ	จำนวน	1 คน
4. ลูกจ้างประจำ	จำนวน	1 คน
5. พนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	4 คน

1. งบประมาณและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ
รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับจริง

	รายรับจริง		
	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
หมวดภาษีอากร	138,508.21	144,969.21	157,332.45
หมวดค่าธรรมเนียมค่าปรับ และใบอนุญาต	71,534.14	76,099.20	43,380.70
หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	411,765.83	504,488.17	513,399.99
หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	94,392.00	157,003.25	452,848.20
หมวดรายได้จากทุน	0	1,480.00	0
หมวดภาษีจัดสรร	11,066,417.32	14,789,242.82	14,556,199.60
หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป	7,044,319.68	6,599,665.69	7,344,362.00
รวมทุกหมวด	18,826,937.18	22,272,948.34	21,900,561.60

2.3 จุดยืนทางยุทธศาสตร์(Positioning) ของ อปท.

คลองส่งน้ำของโครงการชลประทานทุ่งสัมฤทธิ์ ส่งน้ำจากเขื่อนเก็บน้ำพิมาย บริเวณไทรงามทอดยาวผ่านตำบลท่าหลวง ดงใหญ่ และตำบลกระซอน จ่ายน้ำเพื่อการเกษตรได้กว่า 80,000 ไร่ (เฉพาะตำบลท่าหลวง)

ลำน้ำมูล เป็นแม่น้ำสายสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสร้างเขื่อนทดน้ำไว้ใช้ประโยชน์ทางด้านต่างๆ ได้เป็นระยะๆ และสามารถปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติได้อีกทางหนึ่ง เนื่องจากตามฝั่งลำน้ำมูลยังอุดมสมบูรณ์